

magnus mons factus sit, ut impleret universam faciem terrae (*Dan. ii, 35*)? Sic enim et gentes quae dicunt, *Venite, ascendamus in montem Domini, nusquam terrarum pergere et pervenire contendunt. Ibi sunt, ibi ascendent: quia in omni loco sacrificium offertur secundum ordinem Melchisedec.* Et sicut alias propheta dicit, *Exterminat Deus omnes deos gentium terræ, et adorant eum unusquisque de loco suo* (*Sophon. ii, 11*). Cum ergo vobis dicitur, *Accedite ad eum:* non vobis dicitur, Naves aut jumenta preparate, et vestris victimis onerate, et de tam longinquō pergit ad locum ubi Deus sacrificia vestrae devotionis acceptet; sed, *Accedite ad eum qui in vestris auribus prædicatur, accedite ad eum qui ante oculos vestros glorificatur.* Ambulando non laborabitis: ibi enim acceditis, ubi creditis.

CAPUT X. — 15. Qua charitate invitandi Judæi ad fidem. Hæc, charissimi¹, sive gratanter, sive in-

¹ Editi, fratres charissimi. Abest, fratres, a MSS. nec apud Augustinum facile occurruunt junctæ simul hæc duæ voces, fratres charissimi, præter quam in suppositiis sermonibus.

dignanter audiant Judæi, nos tamen ubi possumus, cum eorum dilectione prædicemus. Nec superbe glorierimus adversus ramos fractos: sed potius cogitemus cuius gratia, et quanta misericordia, et in qua radice inserti sumus; ut non alta sapientes, sed humilibus consentientes (*Beda seu Florus, ad Rom. xi*), non eis cum præsumptione insultando, sed cum tremore exultando dicamus (*Psal. ii, 11*). *Venite, ambulemus in luce Domini, quoniam magnum nomen ejus in gentibus.* Si enim audierint et obaudierint, erunt inter eos quibus dictum est: *Accedite ad eum, et illuminamini* (*Rom. xi*); et *vultus vestri non erubescet.* Si autem audiunt et non obaudient, vident et invident, inter eos sunt de quibus dictum est: *Peccator vidabit, et irascetur; dentibus suis frendet, et tabecet* (*Psal. cxii, 10*). Ego autem, dicit Ecclesia Christo, *velut oliva fructifera in domo Domini, speravi in misericordia Dei in æternum, et in saeculum saeculi* (*Psal. li, 10*).

SEQUUNTUR

OPERA ADVERSUS MANICHAEOS,

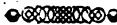
QUE AUGUSTINUS TEMPORE PRESBYTERII AC EPISCOPATUS SUI CONSCRIPSIT.

Bis etiam subjicitur index aliorum Opusculorum, quibus in eodem haereticos ante suum presbyteratum ex professo egit, necnon ceterorum in quibus ipos obiter quoquaque tempore reprehendit.

ADMONITIO

IN OPUSCULUM SUBSEQUENS.

Librum de Utilitate credendi recenset Augustinus primum eorum quos edidit tempore sui presbyteratus. Hanc vero dignitatem Hippone suscepit sub initium anni 391; quod jam alias demonstravimus in secundi tomis præfatione, ad Augustini epistolas 8, 9, etc.

Opus Honorati causa scripsit, ut a Manichaorum errore amicum revocaret, quem olim in eorum laqueos ipse conjecterat, sicut sub libri exordium constietur. Deceptus fuerat Honoratus speciosis illis Manichaorum pollicitationibus, quibus se nihil nisi quod ratione evidens et apertum fieret, docturos promittebant: irridebatque ille in catholicæ Ecclesiae disciplina, quod fides hominibus imperaretur, nec verum eis ratione demonstraretur. Cum igitur falsa veritatis specie illusus, non temporalis commodi gratia inductus adhaereret errori, sive magis deceptus ab haereticis, quam haeticus esset; speravit Augustinus fore ut illum ad veram religionem adduceret, si modo ostenderet, Manichaos sacrilege ac temere in eos invehi, qui catholicæ fidei autoritatem sequentes, antequam illud verum, quod pura mente conspicitur, intueri queant, credendo præmuuiuntur, et illuminaturo præparantur Deo. Id autem sic præstat hoc in opere, ut Veteris quoque Testamenti, cuius illi maxime reprehensione commovebant imperitos, patrocinium suscipiat.

Augustini labori studioque optatus erga Honoratum respondit eventus; si tamen is est, ut Rivius arbitratur, qui ab urbe Carthagine scribebat ad Augustinum circa annum 412, et varias illi questiones enodandas proponebat. Quamvis enim Honoratus iste necdum Baptismum percepisset, illæ tamen quæ ab eo proponuntur questiones minime redolent manichæum, nec de Manichaïs nisi ex occasione loquitur ipsi Augustinus, et tanquam de iis quos ipse censeret haereticos. Istum ipsum Honoratum, cui Augustinus epistolam 140 scribit, presbyterum Cassiodorus nuncupat: qui forte ad presbyteratum provectus postea fuerit. Loquitur Augustinus in epistola 83, de morte alterius cuiusdam Honorati presbyteri. Sub finem quoque vita sua scripta epistolam 27 ad Thabennensem episcopum ejusdem nominis.

De libro subseciente vide lib. 1, cap. 14, Retractionum, tom. 1, col. 603, n. 1, et verbis Jam vero, usque ad col. 608, n. 6, verbis. Idem videretur esse.

M.

